

Pasi Mustonen

KANTELU

Arvostelette oikeuskanslerille 6.7.2020 osoittamassanne kantelussa hallituksen tasa-arvo-ohjelmaa vuosille 2020-2023. Arvostelette erityisesti sitä, että valtioneuvoston yhteydessä toimii niin sanottu sateenkaariyhteistyöverkosto, jota on kuultu tasa-arvo-ohjelman valmistelun yhteydessä. Kysytte, miksi eduskuntaa ei ole informoitu sateenkaariyhteistyöverkoston olemassaolosta ja miksi esimerkiksi uskonnollisia yhteisöjä ei ole kuultu tasa-arvo-ohjelmaa valmisteltaessa.

RATKAISU

Valtioneuvoston periaatepäätökset ovat lähinnä poliittisia kannanottoja. Luonteeltaan ne ovat valmistelevia päätöksiä. Lopulliset päätökset tekee asiaa käsittelevä ja valmisteleva viranomaisena. Periaatepäätöksillä ei ole välittömiä oikeudellisia vaikutuksia kansalaisiin.

Valtioneuvosto on 25.6.2020 hyväksynyt sosiaali- ja terveysministeriön esittelystä valtioneuvoston periaatepäätöksen tasa-arvo-ohjelmaksi vuosille 2020-2023. Periaatepäätös, kuten kaikki valtioneuvostossa päätettävät asiat, on ollut etukäteen tarkastettavana oikeuskanslerin virastossa. Tässä yhteydessä ei ole havaittu sellaista seikkaa, johon oikeuskanslerilla olisi ollut oikeudellinen peruste puuttua.

Valtioneuvoston oikeuskanslerista annetun lain 4 §:n perusteella oikeuskansleri tutkii kantelun, jos on aihetta oikeuskanslerin valvontavaltaan kuuluvan henkilön, viranomaisen tai muun yhteisön menetelleen lainvastaisesti tai jättäneen velvollisuutensa täyttämättä taikka jos oikeuskansleri muusta syystä katsoo siihen olevan aihetta. Ottaen huomioon edellä kerrottu, tällaista seikkaa ei ole kantelunne perusteella ilmennyt.

Saatan kuitenkin tiedoksenne, että oikeusministeri Anna-Maja Henriksson on eduskunnassa vastannut kirjalliseen kysymykseen koskien sateenkaariyhteistyöverkoston roolia tasa-arvo-ohjelman valmistelussa ([KK 418/2020](#)). Ministeri Henriksson on todennut tuolloin mm. seuraavaa:

”Yhdenvertaisuuslain tarkoituksena on edistää yhdenvertaisuutta ja ehkäistä syrjintää sekä tehostaa syrjinnän kohteeksi joutuneen oikeusturvaa. Lain syrjintäperusteet kattavat myös seksuaalisen suuntautumisen perusteella tapahtuvan syrjinnän. Tasa-arvolain tarkoituksena on estää sukupuoleen perustuva syrjintä ja edistää naisten ja miesten välistä tasa-arvoa sekä tässä tarkoituksessa parantaa naisten asemaa erityisesti työelämässä. Lain tarkoituksena on myös estää sukupuoli-identiteettiin tai sukupuolen ilmaisuun perustuva syrjintä. Lisäksi kaikilla viranomaisilla on yhdenvertaisuuslakiin ja tasa-arvolakiin perustuva velvollisuus edistää yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa, minkä vuoksi yhdenvertaisuus- ja tasa-arvotyötä tehdään kaikissa ministeriöissä.

Oikeusministeriön yhtenä tehtävänä on työjärjestyksensä mukaisesti yhdenvertaisuuden edistäminen yhdenvertaisuuslaissa määriteltyjen syrjintäperusteiden osalta. Sosiaali- ja terveystieteiden ministeriö vastaa sukupuolten tasa-arvon edistämisestä tasa-arvolain mukaisesti. Valtioneuvoston sisällä toimii lukuisia erilaisia yhteistyöelimiä- neuvottelukuntia, työryhmiä ja verkostoja. Valtioneuvoston kuulemisohjeen mukaisesti virkamiesvalmistelussa pyritään avoimeen vuoropuheluun yhteiskunnan eri toimijoiden kanssa. Tämä parantaa virkatyötä, koska jo valmisteluvaiheessa voidaan saada mahdollisimman monipuolista tietoa ja toisaalta välttyä toimenpiteiden tai lainsäädännön haitallisilta vaikutuksilta.

Neuvottelukuntien toimintaa määrittää lainsäädäntö ja useimpien virallisten työryhmien tehtävä perustuu hallitusohjelmaan, minkä vuoksi ne asetetaan virallisesti ja niiden etenemisestä tiedotetaan esimerkiksi valtioneuvoston Hankeikkunassa. Ministeriöiden väliselle tiedonvaihdon ja koordinaatiolle on tarvetta niilläkin politiikanaloilla, joihin ei liity tällaisia velvoitteita.

Valtioneuvoston sateenkaariyhteistyöverkosto on epävirallinen käytännön yhteistyöelin, joka on syntynyt tarpeesta koordinoida ministeriöiden kesken seksuaali- ja sukupuolivähemmistöjä koskevaa lainsäädäntöä ja politiikkatoimia. Verkoston tarkoitus on siten tukea virkamiehiä heille lakisääteisesti kuuluvien tehtäviensä hoitamisessa. Verkosto on työväline ja varsinkin työ tehdään virkamiesten toimesta osana heidän perustehtävänsä. Sateenkaariverkoston toiminnasta tiedotetaan valtioneuvoston sisällä ja suurelle yleisölle kulloisenkin tarpeen mukaan. Edelliseen viitaten, valtioneuvostossa toimii jo tälläkin hetkellä suuri määrä erilaisia yhteistyöelimiä, jotka pyrkivät syrjinnän vaarassa olevien väestöryhmien yhdenvertaisuuden edistämiseen. Esimerkkeinä näistä vammaisten henkilöiden oikeuksien neuvottelukunta, romaniasiain neuvottelukunta, etnisten suhteiden neuvottelukunta, kansalliskieliverkosto ja tasa-arvoasiain neuvottelukunta. Ministeriöiden edustajat osallistuvat edellä mainittujen neuvottelukuntien toimintaan, joten erillisille sisäisille verkostoille näiden kysymysten osalta ei ole tarvetta. ”

Tämä asiakirja on allekirjoitettu sähköisesti.

Oikeuskansleri

Tuomas Pöysti

Vanhempi oikeuskanslerinsihteeri

Minna Ruuskanen

Asiakirjan sähköinen allekirjoitus
Elektronisk underskrift av dokument
Electronic signature of a document

Asia / Sak / Case:

OKV/1342/10/2020
Hallituksen tasa-arvo-ohjelma 2020-2023

Asiakirja / Dokument / Document:

OKV/1342/10/2020-OKV-2
OK:n vastaus asiassa OKV/1342/10/2020

Allekirjoitukset / Underskrifter / Signatures:

Allekirjoittaja Undertecknare Signed by	Allekirjoituspäivämäärä Datum för underskrift Date of signature	Varmenteen myöntäjä Certifikatutfärdare Certificate issued by
Ruuskanen Minna 912198039	2021-02-02T15:55:53	C=FI, O=Vaestorekisterikeskus CA, OU=Organisaatiovarmenteet, CN=VRK CA for Organisational Certificates - G3\ OK
Pöysti Tuomas 912198006	2021-02-02T16:04:59	C=FI, O=Vaestorekisterikeskus CA, OU=Organisaatiovarmenteet, CN=VRK CA for Organisational Certificates - G3\ OK

Sähköinen varmennetieto / Elektronisk certifikatuppgift / Electronic certificate information:

602b40d15dd0584fe259401045bea066a2726645dfc6249c57e0e6c6767d9970